

Onderwerp Bestedingsprogramma archeologie 2015

Steller G.L.G.A. Kortekaas

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 3678230

Bijlage(n) 2

Ons kenmerk 4939483

Datum 08-04-2015

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief willen wij u informeren over de besteding van de door u beschikbaar gestelde middelen ten behoeve van de archeologie in de gemeente Groningen. De verantwoording en financiële onderbouwing van het bestedingsprogramma archeologie 2015 vindt u in bijlage 1. Het financiële resultaat van het Jaarprogramma archeologie ISV-2014 bevindt zich in bijlage 2.

Waar gebouwd wordt – we signaleren een toename in die activiteiten – wordt ook de bodem geroerd en treedt onze voorgeschiedenis aan het licht. In sommige gevallen kunnen de archeologische waarden ter plekke worden behouden zoals bij het fietspad De Verbetering en de P&R Haren (ook al is dat onze gemeente niet), maar in andere gevallen dient deze te worden gedocumenteerd, waarvoor onze bestemmingsplannen en beleidsregels de randvoorwaarden scheppen. De kosten daarvan komen wettelijk voor rekening van de veroorzaker, maar uw raad heeft besloten daar eventueel in bij te dragen, om een onredelijk nadeel te compenseren. Onze beleidsregel *Archeologie op Groninger wijze* (2011) biedt daarvoor handvatten. Het jaarbudget archeologie is – door het wegvallen van de middelen van het vroegere Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing - echter alleen toereikend voor de financiering van circa 20 Programma's van Eisen (archeologisch bestek), en niet voor compensatie van (onredelijke) onderzoekskosten. Uit het archeologiebudget 2014 resteerde € 70.600. Dat maakt deel uit van het totaal aan middelen bij bestemmingsvoorstel bij de gemeenterekening 2014. Indien uw raad mee gaat in dit bestemmingsvoorstel, kan dit bedrag (€ 70.600) dit jaar voor onder meer de nadeelcompensatie worden gebruikt.

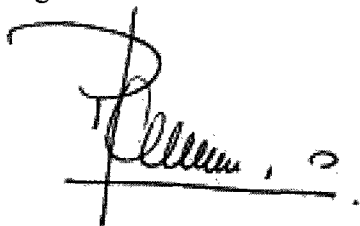
De afronding van de Cultuurhistorische WaardenKaart is belangrijk (en deels ook verplicht) om onze erfgoedkennis te kunnen delen en daarmee de onderbouwing van besluiten inzichtelijk te maken. Daarvoor resteren uit voorgaande jaren nog gelden; dit jaar wordt zowel in dit bestedingsprogramma en in het bestedingsprogramma bovengronds erfgoed budget vrijgemaakt. Zo worden de resultaten van de meerjarige monitoring van de gemeentelijke archeologische monumenten in de CWK opgenomen, net als de omvangrijke rapportage van de opgravingen aan de Grote Markt-oostzijde, die in 2015-16 wordt voorzien.

Het tastbare resultaat van archeologisch onderzoek ligt opgeslagen in ons archeologisch depot. Hoewel de provincie samenvoeging met het Drie-provinciën depot voorstaat, hechten wij bijzonder aan een eigen depot. In het verlengde van doelstelling van de CWK willen we samen met het Noordelijk Scheepvaartmuseum de publieke toegankelijkheid van de (stad)Groningse archeologiecollectie vergroten. Daarnaast willen we verkennen hoe de Groninger Bodemschatten kunnen bijdragen, in de vorm van Huizinga's *historische sensatie*, aan het geschiedenisonderwijs op de basisscholen.

Vanwege de financiering van de archeologische nadeelcompensatieregeling is het opportuun de beleidsnota 'Archeologie op Groninger Wijze' aan te passen. Een beleidsvisie voor de langere termijn zal tenslotte landen in de erfgoednota, waarover in het bestedingsprogramma voor het bovengronds erfgoed meer.

Met bovenstaande en de bij deze brief behorende bijlagen hopen wij u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'P. den Oudsten', written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'P. Teesink', written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink

Bijlage 1 bij Bestedingsprogramma archeologie 2015

Selectie van de voorgenomen archeologische onderzoeken in 2015 met raming van de kosten en voorgenomen dekking.

BIJLAGE 1

Lasten	Baten	verplichting	Kosten	Dekking	Dekking	Dekking	Dekking	Dekking
Opgravingen								
<i>gemeentelijke projecten (niet uitputtend)</i>								
Grote Markt OZ/Gron. Forum uitwerking en rapportage		voorschrift	€ 810.000				€ 810.000	
Boterdiep schots 8 + 9 rapportage afronding		voorschrift	€ 2.180	€ 2.180				
Riolering Rivierenbuurt		voorschrift	PM					PM
ringweg oost vooronderzoek en herinrichting (provincie, gemeente)		voorschrift	€ 2.500					PM
Boterdiep inrit Parkeergarage (kosten bij benadering)		voorschrift	€ 40.000				€ 40.000	
Boterdiep herinrichting en riolering		voorschrift	PM					PM
Vismarkt 5 uitwerking en rapportage (geen voorschrift mogelijk)			€ 4.000	€ 4.000				
Hoge der A 6(geen voorschrift mogelijk)			€ 4.500		€ 4.500			
Noorderbinnensingel riolering		voorschrift	PM					PM
De Verbetering		voorschrift	PM					PM
Reitdiep De Wijken vooronderzoek		voorschrift	PM					PM
5 Programma's van Eisen			€ 7.500		€ 7.500			
subtotaal (excl Grote Markt)			€ 60.680	€ 6.180	€ 12.000	€ 810.000		PM
<i>Niet-gemeentelijke projecten (niet uitputtend)</i>								
excessieve kosten via Beleidsregels								
Zuidelijke ringweg (RWS)		voorschrift	onbekend					PM
Steentilstraat 45-47		voorschrift	onbekend		€ 1.500			PM
Helpermaar vooronderzoek en opgravingen			onbekend					PM
Kielerbocht (RWS, vooronderzoek			onbekend					PM
Helperzoom spoortunnel (RWS)		voorschrift	onbekend		PM			PM
Ged zuiderdiep 7-9		voorschrift	onbekend	€ 1.500				PM
Lutkenieuwstraatje		voorschrift	onbekend	€ 4.500				PM
Zijvestervweg 8		voorschrift	onbekend	€ 1.500				PM
Zernikelaan entrance		voorschrift	onbekend	€ 1.500				PM
Westerseweg 2		voorschrift	onbekend	€ 1.500				PM
11 Programma's van Eisen		voorschrift	€ 16.500	€ 1.500	€ 16.500			
nadeelcompensatie excessieve onderzoekskosten **		beleidsregel	€ 70.600	€ 70.600				
excessieve kosten regeling vóór 2011								
Hoge der A 3 en 4 rapportage en afrekening nadeelcompensatie		voorschrift	PM	PM				PM
Akerkstraat 20 voorschrift ca 2004		voorschrift	PM					PM
subtotaal			€ 87.100	€ 82.600	€ 18.000			PM
Waarnemingen, verkenningen en waarderingen								
diverse vooronderzoeken								PM
archeologische monumentenwacht (beleidsregels 2011)			€ 7.500	€ 7.500				
subtotaal			€ 7.500	€ 7.500	€			PM
Conservering vondsten, specialistisch onderzoek en depot								
Conservering/datering			€ 9.346		€ 9.346			
Huur depot Nuis 2013 (contract)		vast	€ 6.000		€ 6.000			
onderhoud depotruimte			€ 2.000		€ 2.000			
Damsterdiep herplaatsing beren			PM		PM			PM
subtotaal			€ 17.346		€ 17.346			PM
Cultuurhistorische Waardenkaart en publiciteit								
Cultuurhistorische WaardenKaart, digitalisering archeologie depot			€ 29.405	€ 29.405				
Cultuurhistorische WaardenKaart, verwerking in kaart			€ 23.654		€ 23.654			
publicatie- en expositiekosten divers			€ 5.000		€ 5.000			
subtotaal			€ 58.059	€ 29.405	€ 28.654			
Diversen								
Vergoeding M&M, vrijwilligers, depot, etc.		afspraak	€ 41.000	€ 1.000	€ 40.000			
Vergoeding lederz 2 FTE		verplichting	€ 4.000		€ 4.000			
subtotaal			€ 45.000	€ 1.000	€ 44.000			
totaal			€ 275.685	€ 126.685	€ 120.000	€ 810.000		PM
Baten								
Algemene middelen	€ 100.000							
Restant ISV-II programma Archeologie 2014, AGV	€ 56.085							
Restant ISV-II programma Archeologie 2014, onder voorbehoud **	€ 70.600							
Excessieve kostentoeiding aan gemeentefonds	€ 20.000							
Totaal besteedbaar in 2014	€ 246.685				€ 246.685			
resultaat					€ 0			

** Onder voorbehoud van goedkeuring door de raad van de jaarrekening 2014

Toelichting

Uit het totaal aan archeologisch werk is voor het bestedingsprogramma een selectie gemaakt uit wat nu bekend is. In veel gevallen behelst het werk het laten doen van vooronderzoek (boringen, proefsleuven), waarna geconstateerd kan worden of verdere begeleiding of een opgraving zinvol is, dit ter beoordeling door de gemeentelijk archeoloog. Dat geldt voor zowel de gemeentelijke als de private projecten. In de binnenstad en op archeologische monumenten is opgraven vrijwel altijd onontkomelijk, als de omvang van de bodemverstoring de ondergrens overschrijdt. Wanneer dat niet het geval is, is het archeologisch belang soms toch groot. Dan kan worden besloten tot een onderzoek, waarbij de gemeente voor de kosten opdraait. Dat was in het verleden het geval voor Vismarkt 5 (reeds uitgevoerd) en Hoge der A 6 (nog uit te voeren).

Gemeentelijke projecten

De opgravingen in het kader van de Grote Markt-oostzijde uit de periode 2008-2014 worden voor het grootste deel in 2015 geanalyseerd. De rapportage vindt in twee delen plaats, vooral vanwege de twee subsidiestromen voor deze ontwikkeling. De tweede alomvattende rapportage ziet in de loop van 2016 het daglicht; de analyse van DNA-monsters van de begraven Groningers vergt tamelijk veel tijd. De financiering hiervan maakt deel uit van de projectfinanciering Grote Markt-oostzijde.

De opgravingen aan de oostzijde van het Boterdiep (schots 8 en 9) worden in het voorjaar van 2015 gerapporteerd (<http://www.stichtingmenm.nl/index.php/publicaties/stadse-fratsen/106-sf35>). Een deel van het terrein was nog niet onderzocht. Voor de realisatie van een parkeergarage-inrit is de voormalige Jacobijnerweg alsnog onderzocht. De herinrichting en rioolsanering op het Boterdiep wordt in de loop van 2015 intensief begeleid. De aanbesteding van dat werk is op het moment van schrijven gaande.

In het tracé van het nieuwe fietspad De verbetering ligt een middeleeuwse huiswierde, die kan worden gespaard. Vanwege de kans op archeologie in de periferie van die huiswierde wordt het grondwerk begeleid. In de wijk Reitdiep wordt de archeologische waarde van de rand van een beschermde huiswierde door proefsleuven bepaald.

Niet-gemeentelijke projecten

In de aanloop naar de aanpak van de zuidelijke ringweg wordt met proefsleuven de archeologische waarde bepaald van een deel van het Papiermolenterrein, de omgeving van de nieuwe fietstunnel aan het Helperpad en de omgeving van de Kielerbocht. De kosten maken deel uit van dit Rijksproject.

Om de resten van de Kaatsbaan in de Lutkenieuwstraat goed te kunnen laten documenteren, wordt vanuit de gemeente als bijzondere nadeelcompensatie aan dit nieuwbouwproject bijgedragen. Vergoeding van het Programma van Eisen is de gemeentelijke bijdrage bij het onderzoek van twee boerderij-uitbreidingen aan de Zijlvesterweg en de Westerseweg. Beide terreinen betreffen gemeentelijke archeologische monumenten. Archeologisch (voor)onderzoek bij de nieuwbouw van Helpermaar (tweede fase) komt op grond van vroeger gemaakte afspraken voor rekening van de gemeente. Een nota daarover wordt binnenkort geschreven en ter besluitvorming voorgelegd.

BIJLAGE 2

Programma Archeologie 2014
Peildatum: 30-01-2015

Archeologie (lasten)	Financieel nummer Dalfinc		Begroting	Realisatie
	Productnummer	Werkordernummer	2014	2014
- Opgravingen en waarnemingen	810715	560041	€ 45.860,00	€ 41.746,50 (excl. Grote Markt OZ/Groninger Forum)
- Externe projecten, regeling voor vaststelling beleidsregels	810715	560083	€ 10.000,00	
- Excessieve kosten, Beleidsregels 2014	810715	560091	€ 108.500,00	€ 15.823,20
- Verkenningen en waarderings	810715	560104	€ 7.500,00	€ 7.500,00
- Conservering vondsten, specialistisch onderzoek en depot	810715	560059	€ 27.745,00	€ 27.561,94
- Publicaties en exposities	810715	560067	€ 110.650,00	€ 96.255,40 incl.kosten CIWK. € 89.293,20
- Diversen	810715	560075	€ 44.000,00	€ 40.550,69
Totaal			€ 354.255,00	€ 229.437,73
Archeologie (dekking)			Begroting	Realisatie
			2014	2014
Bijdrage ISV-III Jaarprogramma Archeologie 2014			€ 300.000,00	€ 300.000,00
Restant ISV-III Jaarprogramma Archeologie 2013			€ 36.255,00	
Externe dekking (private projecten)			PM	
Dekking uit diverse gemeentelijke projecten			PM	
Exploitatiebudget "Bestrijding excessieve archeologiekosten"			€ 18.000,00	
Overtekening Jaarprogramma Archeologie 2014				
Totaal			€ 354.255,00	€ 300.000,00
Saldo dekking -/- lasten				€ 70.562,27 afgerond 70 600; toedeling onder voorbehoud van goedkeuring gemeenteraekening

Opgenomen AGV's:

- Raap restant opdracht Boterdiep (AGV 2013)	€ 2.179,60
- Bijdrage Archeologisch onderzoek middeleeuwse kaatsbaan onder Lutkenieuwstraat	€ 4.500,00
- Opdracht Vismarkt 5; rapportage is in uitvoering	€ 4.000,00
- 5 toezeggingen voor vergoeding PvE bij verstrekte bouwvergunning	€ 7.500,00
- De helft van een opdracht uit 2012; uitvoering beleidsplan	€ 7.500,00
- Rekening 4e kwartaal M&M	€ 1.000,00
- Restant opdracht RAAP: Digitaliseren bestanden Archeologie Westerbinnensingel	€ 29.405,00
	€ 56.084,60